

-คำแปลแถลงการณ์-

ประเทศไทย: ICJ ยินดีกับคำสั่งยุติการดำเนินคดีกับพลเรือนในศาลทหารแต่รัฐบาลยังต้องดำเนินการอีกมาก

วันนี้ คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (International Commission of Jurists หรือ ICJ) กล่าวว่า คำสั่งของคณะรัฐประหารไทยที่ให้อุบัติการดำเนินคดีต่อพลเรือนในศาลทหารนั้นถือเป็นความก้าวหน้าที่น่ายินดี แต่ทว่ารัฐบาลทหารยังต้องดำเนินการอีกมากเพื่อที่จะให้เป็นไปตามพันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 55/2559 ลงวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2559 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญชั่วคราว ให้อุบัติการปฏิบัติที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก กล่าวคือการดำเนินคดีกับพลเรือนในศาลทหารที่เป็นการกระทำผิดในฐานความผิด 4 ประเภท ได้แก่ ความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร การฝ่าฝืนคำสั่งคสช. การครอบครองหรือใช้อาวุธที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม และฐานความผิดที่มีโทษสูงเช่นกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

โดยคำสั่งฉบับดังกล่าวปรับใช้เฉพาะฐานความผิดที่ได้กระทำนับจากวันที่คำสั่งฉบับนี้มีผลบังคับใช้ ซึ่งก็คือวันนี้ โดยไม่มีผลย้อนหลัง ไปถึงการกระทำผิดในอดีตหรือคดีที่ยังคงค้างอยู่ในการพิจารณาของศาลทหาร

นับตั้งแต่รัฐประหารในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557 ที่ผ่านมามีพลเรือนอย่างน้อย [1,811 ราย](#) ขึ้นศาลทหาร โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่กรมพระธรรมนูญได้ให้กับศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชนเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559 โดยเป็นสถิติในช่วงระหว่างวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 จนถึง วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2559

“พลเรือนจำนวนเกือบ 2,000 รายได้เผชิญกับกระบวนการและการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นธรรมโดยศาลทหาร พลเรือนจำนวนมากถูกดำเนินคดีเพียงเพราะใช้สิทธิของพวกเขาในเรื่องการแสดงเสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุม” นายแซม ซารีฟี (Sam Zarifi) ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชียของ ICJ กล่าว “คดีที่ยังคงค้างอยู่ในการพิจารณาควรถูกย้ายมาสู่ศาลพลเรือน อีกทั้งการดำเนินคดีต่อพลเรือนในศาลทหารตั้งแต่รัฐประหาร พ.ศ. 2557 ควรที่จะต้องยุติไว้ก่อน”

คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 55/2559 ยังได้ยืนยันโดยชัดเจนว่า คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 3/2558 ซึ่งเป็นคำสั่งฉบับที่เป็นปัญหาอย่างมาก(ออกมาบังคับใช้แทนที่กฎอัยการศึกและบังคับใช้ทั่วประเทศในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2558) และ [คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 13/2559](#) ยังมีผลบังคับใช้ต่อไป

ทั้งนี้ คำสั่งสองฉบับดังกล่าวห้ามการรวมตัวทางการเมืองของบุคคลมากกว่า 5 คน ให้อำนาจในการกักขังพลเรือนในที่คุมขังของทหารเป็นเวลาถึง 7 วัน โดยไม่ต้องขอหา รวมถึงกำหนดให้มี “เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปราม” และผู้ช่วย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ทหารในระดับต่าง ๆ รวมถึงอาสาสมัครทหารพราน และให้มีอำนาจอย่างกว้างขวางในการป้องกันและปราบปรามความผิดอาญาจำนวน 27 ประเภทซึ่งครอบคลุมความผิดเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เสรีภาพและชื่อเสียง การเข้าเมือง การค้ามนุษย์ ยาเสพติด และอาวุธ ทาง ICJ พิจารณาแล้วเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่สอดคล้องกับพันธกรณีเรื่องสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศของประเทศไทย

“ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาสำคัญที่ฝ่ายทหารจะได้คืนความรับผิดชอบเรื่องการบังคับใช้กฎหมายให้กลับเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน อีกทั้งประกันว่าเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะได้รับการอบรมที่เหมาะสมและทรงประสิทธิภาพ” นายแซมกล่าว “เราหวังว่าคำสั่งในวันนี้ จะเป็นก้าวย่างที่จะนำประเทศไทยกลับมาสู่หลักนิติธรรมและการเคารพสิทธิมนุษยชนต่อไป”

ความเป็นมา

อนึ่ง ข้อ ๓ ของคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 55/2559 ได้ระบุว่า “ในกรณีเห็นสมควร ให้นายกรัฐมนตรีเสนอให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้”

ก่อนหน้านั้น ประกาศ คสช. ฉบับที่ 37/2557, 38/2557 และ 50/2557 ได้ขยายเขตอำนาจศาลทหารในประเทศไทยให้ครอบคลุมการกระทำความผิดสี่ประเภท ซึ่งรวมถึงความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร การฝ่าฝืนคำสั่งคสช. การครอบครอง หรือใช้อาวุธที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม และการกระทำความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

การดำเนินคดีแก่พลเรือนในศาลทหารนั้นขัดต่อ ข้อ 14 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและได้ให้การรับรองว่าบุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับ “การพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและเปิดเผยโดยตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระ และเป็นกลางตามกฎหมาย”

หลักการว่าด้วยการวางระเบียบการบริหารงานยุติธรรมของศาลทหาร ([The Principles Governing the Administration of Justice through Military Tribunals](#)) วางหลักการซึ่งใช้บังคับกับรัฐที่ใช้ศาลทหาร โดยหลักการที่ ๕ ได้ระบุว่า “โดยหลักการแล้ว ศาลทหารไม่ควรมีเขตอำนาจพิจารณาคดีของพลเรือน โดยในทุกสถานการณ์ รัฐต้องให้ความมั่นใจว่าพลเรือนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ไม่ว่าจะในลักษณะใดจะต้องได้รับการพิจารณาคดีในศาลพลเรือน”

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ:

นายแซม ซารีฟี (Sam Zarifi) ผู้อำนวยการภูมิภาคประจำสำนักงานภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (กรุงเทพฯ ฯ) หมายเลขโทรศัพท์: +66-807-819-002 อีเมลล์: sam.zarifi@icj.org

นายคิงสลีย์ แอบบ็อต (Kingsley Abbott) ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศอาวุโส หมายเลขโทรศัพท์: +66 94 470 1345 อีเมลล์: kingsley.abbott@icj.org

ดาวน์โหลด:

ท่านสามารถดาวน์โหลดคำแปลภาษาอังกฤษของคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 55/2559 ได้ที่

Thailand-unofficial-translation-head-of-ncpo-order-55_2559-advocacy-2016-eng (คำแปลฉบับเต็ม)